

HARALD TIKK 85

Käesoleval aastal jõudis oma elus auväärse versta-postini emeriitprofessor Harald Tikk.

Harald Tikk on sündinud 15. veebruaril 1931. a Viljandi- maal Olustvere vallas Tedrenurme talus Helene-Elfriede ja Hans Tiku teise pojana. Haridustee algas

Reegoldi algkoolis, millele järgnes Tääksi 7-klassiline kool ja Viljandi II keskkool. Peale keskkooli lõpetamist 1950. a asus Harald Tikk õppima TRÜ Agronoomia teaduskonna zootehnika osakonda, mille lõpetas Eesti Põllumajanduse Akadeemias õpetatud zootehnikuna 1955. a.

Üliõpilaspõlves suunas EPA omaaegne Eriloomakasvatuse kateedri juhataja dots C. Ruus üliõpilase H. Tiku varakult kateedris kana- ja hanekasvatuse probleeme lahendama. Juba õpingute ajal töötas H. Tikk eriloomakasvatuse kateedri katsetehnikuna ja jäi sellele tööle 1962. a-ni.

1962–1965 õppis H. Tikk aspirantuuris eriloomakasvatuse kateedris ja kaitses edukalt kandidaadidissertatsiooni teemal *Üleskasvatavate mõi kalkunibroilerite kasvule ja lihaomadustele*.

Peale aspirantuuri Eriloomakasvatuse kateedri assistendina ja 1966. a-st vanemõpetajana asus H. Tikk sügavuti kalkunikasvatusega seotud teemasid uurima ning kaitses 1974. a põllumajandusteaduste doktori kraadi eriloomakasvatuse alal *Uurimus kalkuniliha toodangu ja selle kvaliteedi tõstmiseks Eesti NSV tingimustes*.

Aastatel 1977–1997. töötas H. Tikk eriloomakasvatuse kateedri professori kt-na, professorina, kateedri juhataja-professorina, EPMÜ väikelooma ja linnukasvatuse osakonna juhataja-professorina ja korralise professorina. Alates 1997. a on H. Tikk emeriitprofessor.

H. Tiku peamised uurimisvaldkonnad on olnud põllumajanduslindude (kanad, kalkunid, vutid, muskuspardid jt) ja farmikarusloomade (kiskjalised karusloomad ja küülikud) aretus, söötmine ja pidamine. H. Tikk on ainukese Eestis loodud linnutõu – eesti vutitõu aretajate rühma juht.

H. Tiku pikaajalise töö tähelepanuväärsemateks teetähisteks on eesti vutitõu loomine, tema eestvõttel osteti Eestisse Inglismaalt selle aja parimad valge laiarinnalise kalkunitõu liinid, ehitati 4 kaasaegset kalkunifarmi, töötati välja meie farmidele sobiv kalkunite kunstliku seemenduse tehnoloogia, rakendati uurimistöös saadud tulemus kalkunite aretuses, söötmisses ja pidamises, töötati välja linnuvabrikute eri osakondade ehitamisel nende vahemaad õhukaudse infektsiooni vältimiseks, töötati välja ja rakendati jõusöödatehastes

ühtsed söömismõõdud kõikidele põllumajanduslindude liikidele, selgitati kana- ja vutimunade ning kanabroi-leri- ja vutiliha rikastamise võimalusi ω -3-rasvhapetega ning nende mõju inimese tervisele.

Uurimisteemade andmekogude põhjal kaitsesid doktorikraadi 3, kandidaadikraadi 8 ja magistrikraadi 4 üliõpilast.

Emeriitprofessor Harald Tiku teadustöö tulemused – eesti vutitõu loomine, kalkunikasvatuse omaaegne kiire areng, muskuspardikasvatuse tehnoloogia väljatöötamine ja rakendamine, kana- ja vutikasvatussaaduste rikastamine ω -3-rasvhapetega – on leidnud rakendamist Eesti linnukasvatussaaduste toomise praktikas.

H. Tikk on olnud viljakas linnu- ja karusloomakasvatuse alaste erialaraamatute autor (koos kaasautoritega 30 nimetust), olulisimad neist *Kalkunikasvatus* (1976; 1983), *Kanamunade ja linnuliha tööstuslik tootmine* (1980, kaasautor), *Uusi põllumajanduslindude* (1986, kaasautor), *Karusloomakasvatus* (1987), *Linnukasvatus I, II, III* (1993, kaasautor), *Karusloomakasvatuse terminid* (2007, koostaja ja kaasautor), *Lindude tervishoid ja haigused* (2007, kaasautor), *Linnukasvatus I* (2007, koostaja ja kaasautor), *Linnukasvatus II* (2008, koostaja ja kaasautor), *Linnukasvatuse terminid* (2011, koostaja ja kaasautor).

Õppetööd on H. Tikk teinud linnu- ja karusloomakasvatuse valdkonnas alates 1962. aastast, lõpetades asendusõppejõuna 2007. a. Ta on olnud õpetajaks enam kui 8000-le üliõpilasele.

Harald Tiku suure panuse juures Eesti pedagoogika- ja teadusmaastikul ei saa kuidagi alahinnata ega märkimata jätta abikaasa Viive Tiku rolli, kellega koos moodustasid nad tõhusa hästitoimiva tandemi. Ühine on olnud panus ka mitmete erialaraamatute koostamisel.

Harald Tiku looduslased teadmised on muljetavaldavad. Teada-tuntud on ka tema hobid: fotograafia, kalapüük, aiandus ja mesindus. Pensionipõlves jäi rohkem aega ka reisimiseks. 1959–2009 on Harald Tikk laulnud meeskoris *Gaudeamus*.

Harald Tikku on mitmeti tunnustatud tema suure panuse eest Eesti linnukasvatusteadusse.

1987. a omistati talle ENSV teenelise teadlase aunimetus. 1988. aastal pälvis Harald Tikk eesti vutitõu loomise kollektiivi liikmena tunnustuse – ENSV Ministrite Nõukogu preemia. 2008. aastal autasustati Harald Tikku Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.

Harald ja Viive Tikk on üles kasvatanud kaks poega. Palju rõõmu on valmistanud ka nende viis lapselast ja nende järeltulijad.

Kolleegid soovivad Harald Tikule tugevat tervist ja jätkuvalt tarmukat tegutsemist.

Irje Nutt